

Rusya ile Avrupa Radikal Sağı Arasındaki İlişkiye Kuzeyden Bir Bakış: Nordik Ülkelerde Yükselen Sağ Partiler

Mustafa Cem OĞUZ¹

¹ Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF, mcoguz@ohu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3968-350X

Öz: Avrupa'da radikal sağ ile Rusya arasındaki yakınlaşma, Putin'in muhafazakâr değerleri sahiplenmesiyle ideolojik bir zemin kazanmıştır. Rusya'nın göç ve ulusal egemenlik konularındaki sert tutumu, Avrupa'daki radikal sağ için bir model oluşturmuştur. 2014 Kırım işgali sonrasında Rusya, radikal sağ partileri Batı yaptırımlarını kırmak için stratejik olarak desteklemeye başlamıştır. Ancak bu partilerin Rusya ile ilişkileri homojen değildir; tarihsel ve jeopolitik dinamiklere göre farklılık göstermektedir. Nordik ülkelerdeki radikal sağ partiler, Ukrayna işgali sonrası Rusya karşıtı bir pozisyon alarak NATO üyeliğini desteklemiş ve siyasi güçlerini artırmıştır. Bu partiler, klasik popülist söylemlerini koruyarak Rusya tehdidini yeni bir "öteki" figürü olarak kullanmışlardır. Rusya karşıtı bu pozisyon, göçmen karşıtlığı ve AB eleştirileriyle birleşerek seçmen nezdinde karşılık bulmuştur. Sonuç olarak, Rusya hem muhafazakarlık ideolojisi üzerinden yarattığı ilhamla, hem de Doğu ve Kuzey Avrupa ülkelerinde yarattığı kaygıyla Avrupa radikal sağını güçlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Radikal Sağ, Egemenlik, Nordik Ülkeler, Muhafazakarlık
Jel Kodları: D72, D74, F5

A Northern Outlook on the Russia–European Far Right Nexus: The Rise of Right-Wing Parties in the Nordic Countries

Atıf: Oğuz, M. C. (2026). Rusya ile Avrupa radikal sağı arasındaki ilişkiye kuzeyden bir bakış: Nordik ülkelerde yükselen sağ partiler. *Fiscaoeconomia*, 10(1), 1-16. <https://doi.org/10.25295/fsecon.1673876>

Geliş Tarihi: 11.04.2025
Kabul Tarihi: 09.11.2025



Telif Hakkı: © 2026. (CC BY)
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Abstract: The growing affinity between the European far right and Russia has found ideological grounding in Putin's embrace of conservative values. Russia's hardline stance on immigration and national sovereignty has positioned it as a model for many far-right movements in Europe. Following the annexation of Crimea in 2014, Russia began to support far-right parties to counter Western sanctions strategically. However, the relationship between these parties and Russia is far from uniform, varying according to historical experiences and geopolitical contexts. In Nordic countries, far-right parties adopted a distinctly anti-Russian stance after the invasion of Ukraine, strongly backing NATO membership and gaining significant political traction. These parties maintained their traditional populist rhetoric while reframing Russia as the new "other" in their narratives. Their anti-Russian position, combined with anti-immigration and Eurosceptic messages, resonated with voters. In sum, Russia is simultaneously empowering the European far right—through ideological inspiration and fueling security anxieties, especially in Eastern and Northern Europe.

Keywords: Russia, Radical Right, Sovereignty, Conservatism, Nordic Countries
Jel Codes: D72, D74, F5

1. Giriş

Rusya uzun zamandır kendisini dünyaya muhafazakâr Batı değerlerinin yegâne savunucusu olarak sunma çabasında (Diesen, 2020; Hill & Gaddy, 2012). Bu çabanın Putin'in üçüncü başkanlık dönemi ile en net halini aldığını söyleyebiliriz. Bu yeni ideolojik konumlanmanın Putin rejiminin yaşadığı krizlerle doğrudan bir bağlantısı var. Putin'in anayasal sınıra rağmen yeniden başkan seçilmek istemesi hem kendi ülkesinde hem de Avrupa'da çok açık bir otoriterleşme eğilimi olarak yorumlandı (Fish, 2017).

İçeride başlayan protestolara dışarıdan gelen eleştiriler de eklenince Putin bu ideolojik konumlanma ile hem Rusya'da hem de dünyada kendisine destek bulabileceğini düşündü. Bu noktada demokrasi ve insan hakları gibi liberal değerler üzerinden kendisine yöneltilen eleştirilere karşı muhafazakarlık/yerlilik/milliyetçilik gibi değerlere sahip çıkmaya başladı (Lassila, 2021). Onun bu dönüşümü Batı'da önemli bir yankı buldu ve AB ile onun liberal değerlerine/kurumlarına karşı mücadele eden Avrupa radikal sağı Putin'e kulak kabartmaya başladı.

2014 Kırım işgalinden sonra yaptırımlarla karşılaşan Putin Rusya'sının radikal sağa olan ihtiyacı daha da arttı. Zira liberal değerler üzerinden ortak bir politika yürüten Avrupa, Putin'in yalnızlaşmasına neden oluyordu. Eş zamanda Avrupa da Suriye İç Savaşı'ndan dolayı yoğun bir göçmen akını ile baş etmek durumunda kalıyordu. Bu iki gelişme Rusya ile radikal sağın daha da yakınlaşmasına neden oldu. Putin, Avrupa ülkelerinin ve AB'nin zayıflaması için radikal sağa ideolojik, finansal ve lojistik (propaganda) destek verirken, Rusya'yı bir model olarak benimseyen radikal sağ da Rusya'nın jeopolitik çıkarları lehine Avrupa siyasetini manipüle ediyordu. Ortaya çıkan bu ilişki nedeniyle Batılı eleştirmenler, Avrupa radikal sağını Putin'in AB içindeki Truva atları ya da piyonları olarak görmeye başladı (Lucas, 2014; Snyder, 2018). Bu eleştiriler büyük ölçüde doğru olmakla birlikte tüm radikal sağ partileri/hareketleri bu başlığın altında toplamak oldukça zordur. Zira her bir ülkenin Rusya ile tarihsel deneyimi farklıdır ve bu farklılık onun radikal sağının tutumunu da belirlemektedir. Biz çalışmamızda bu tespit üzerinden Nordik ülkelerdeki bu tip partilerin Rusya'ya karşı tutumunu ve bu tutumun onların seçim başarısı üzerindeki etkilerini ele alacağız. Bu amaç doğrultusunda da Norveç, İsveç ve Finlandiya'nın radikal sağ partilerini inceleyeceğiz. Çalışmada Nordik ülkelerin sağ partilerinin, bu ülkelerin geleneksel Rusya karşıtlığını sürdürdüğünü ve Rusya'nın Ukrayna işgali sonrasında artan kaygıdan beslenerek üç ülkede de seçimlerde büyük başarılar elde ettiğini iddia ediyoruz. Dolayısıyla radikal sağın, Putin'in piyonu/kuklası olduğu genellemesini hatalı buluyor, ancak radikal sağın, Putin nedeniyle yükselişte olduğu iddiasını ise Nordik ülke deneyimleriyle doğruladığı için destekliyoruz.

2. Radikal ve Aşırı Sağın Taktiksel Müttefiki Olarak Rusya

Klasik bir Soğuk Savaş anlatısında Sovyetler Birliği, Avrupa devletlerindeki sosyalist hareketlerin hamisi ve sponsoru olarak gösterilmektedir ve bu iddia büyük ölçüde doğrudur. Ancak bu tespitin görmezden geldiği bir başka veçhe vardır. O da Avrupa sağı ile Sovyetler Birliği arasındaki taktiksel iş birliğidir. Birinci Dünya savaşının hemen ardından faşist Avrupa sağının kapitalizm karşıtlığı üzerinden Sovyetler Birliğine mahcup bir merak duyduklarını görüyoruz. Bunun en somut çıktısı da "Nasyonal Sosyalizm" ideolojisi olacaktır. Bu ideolojik yaklaşmayı aşan daha somut bir ilişki ise İkinci Dünya Savaşı sonrasında Alman ve Avusturya sağı tarafından kurulacaktır. Savaştan mağlup çıkan Almanya'da eski askerler 1949 yılında *Bruderschaft* (Kardeşlik) adı altından gizli bir örgüt kurarak Amerikan işgaline karşı direnişi örgütlemek istediler. Örgütün o dönemki acil gündemi Batı Almanya'nın silahlanmasını ve NATO kampına katılımını engellemekti. Onlara göre bu tür bir gelişme Almanya'nın birleşme hayallerini yok edecekti. Bu mücadele içinde Doğu Almanya üzerinden KGB ile de dirsek teması içindeydiler. Örgüt emperyal Batı'ya karşı SSCB ile geçici bir ittifaktan rahatsızlık duymuyordu. CIA raporlarına göre de *Bruderschaft*'in yeni bir Avrupa ve yeni bir Almanya Tahayyülü vardı ve bu Avrupa kesinlikle ABD'yi kendisinden uzak tutacak ve Bolşevizm'e karşı dikkatli olmakla birlikte SSCB ile eşit bir ittifaka girebilecekti. Örgütün liderlerinden Alfred Franke İngiltere ve ABD karşıtlığı üzerinden bir Avrupa savunusu yapıyordu ve onun Avrupası ancak SSCB ile yapılacak bir ittifak ile ABD emperyalizminden kurtulacaktı. Bu hedef doğrultusunda SSCB ile 1922 tarihli Rapallo Antlaşması türevi yeni antlaşmaların yapılması gerektiğini savunacak ve şöyle diyecekti: "Prusya kartalı ve Rus ayısı, Alman idealizminin ve Slav materyalizminin yeni bir diyalektik seviyeye yükseltileceği yeni bir sentezin sembolleridir" (akt. Shekhovtsov,

2017, s. 10). Ancak Franke bu açık Sovyet taraftarlığına rağmen, savaş sırasında işlemiş olduğu suçlar nedeniyle SSCB tarafından Doğu Almanya'da tutuklanacak ve 1951 yılında idam edilecekti. Onun idamı *Bruderschaft*'ın sonunu getirse de aşırı sağ görüşleri Almanya'da yayılmaya devam edecekti. 1950 yılında yine Almanya'da *Dritte Front* adlı bir başka aşırı sağcı örgüt ortaya çıkacak ve Almanya'nın ABD emperyalizminden kurtulması için Doğu Almanya ve SSCB ile irtibat halinde Almanya'nın tarafsızlığı için yayıncılık faaliyetleri yürütecekti. 1949'da kurulan Neo-nazi *Sosyalist Reich Partisi* de Almanya'nın NATO'ya girmemesi için Sovyetler Birliği istihbaratı ile yakın bir ilişki içinde olacaktı (Keim, 2022, s. 14-15).

Savaş sonrası ortaya çıkan bu tip aşırı sağ örgütlerin çoğu eski Nazi subaylarının girişimi ile oluşturulmuştu ve ortak noktaları Batı Almanya'nın, Batı Bloğundan uzaklaştırılmasıydı. Onlara göre Batı bloğuna yanaşmak hem savaşın galibi emperyalist devletlere tam anlamıyla tabi olmak hem de Doğu Almanya'dan daha da uzaklaşmak ve böylece olası bir birleşmenin imkânsız hale gelmesi anlamına geliyordu. Onların bu çabası SSCB tarafından da yakından takip ediliyor ve SSCB'ye dair yargılarına bakılmaksızın maddi ve ideolojik destek veriliyordu (Shekhovtsov, 2017, s. 13). Bu örgütler de her ne kadar anti Bolşevik bir pozisyona sahip olsalar da SSCB'yi Batı'dan kurtulma mücadelesinde geçici bir müttefik olarak görüyorlardı. Federal Almanya NATO'ya katıldıktan sonra ise bu sefer Sovyetler Birliği'nin bu tip örgütlere ilgisi yoğunlaştı. SSCB bu tarihten itibaren Neo-Nazi örgütlere sızma ve onları aşırı sağ ajandaları konusunda manipüle etmeyi tercih etti (Koehler, 2008). Ama bu tercihin nedeni Batıyı Nazizm'in hortlaması nedeniyle suçlama arzusuuydu. 1950'lerin sonunda KGB'nin dezenformasyon birimi Batı Almanya'da kendi ajanlarını Svastika sembolleri çizdirme ve Yahudilere ait taşınmazlara anti-semitik hakaretler yazdırma gibi provokatif eylemlere yönlendirdi. KGB'nin bu provakasyonlardaki amacı toprak altına inmiş anti-semitik hareketleri uyandırmak ve onlar üzerinden "Nazizm diriliyor" iddiası ile Batı Almanya'yı Avrupa'dan uzaklaştırmaktı (Andrew, 2000). Bu propaganda işe de yarayacak ve Bonn hükümetine dönük şüpheler artarken, Doğu Almanya barışçı ve anti-faşist bir devlet olarak itibar kazanacaktı.

Avrupa aşırı sağındaki Rusya'ya dönük bu ilgi sadece Almanya ile sınırlı değildi. Avusturya'da da savaş sonrası aşırı sağ yine Avusturya'nın tarafsızlığı ve ülkenin Almanya ile birleşmesi mücadelesi adı altında Sovyetler Birliği ile gayri resmi ilişki kuracaktı (Weidinger vd., 2017). Bu noktada eski bir nazi subayı olan Adolf Slavik'in 1950'de kurduğu *Nationale Liga* (NL) önemli bir örnektir. Ama daha çarpıcı örnek Belçika-Fransa sağının ortaklığında yaratılan *Pan-Avrupa Faşizmi* ile ortaya çıkacaktı. İki savaş arası dönemde ortaya çıkan bu marjinal harekete göre Avrupa medeniyeti ABD liberalizmi ile Sovyet Bolşevizmi arasında bir çöküş yaşıyordu. Bu nedenle Avrupa üçüncü bir güç/ taraf olarak yeniden doğmalı ve bu iki tehdide karşı da mücadele etmeliydi. Bu noktada da inisiyatif liberalizme karşı saflığını koruyan Rusya'dan gelmeliydi. Pan-Avrupa düşüncesinin en öne çıkan figürü ise Jeune Europe hareketinin kurucusu olan Jean Thiriart'dır (Coogan, 2002, s. 11). Ona göre Rusya barbar bir millet olarak dekadans içindeki Avrupa'yı, ABD'nin ve liberalizmin elinden kurtaracak yegâne öznedir. Bu kurtuluş Avrupa'yı Rus hakimiyeti altına almayacaktır. Zira güçlü bir kültürel mirasa sahip olan Avrupa kısa zaman içinde -tıpkı Roma İmparatorluğunun kendisini işgal eden barbar kavimlere yaptığı gibi- barbar Rusya'yı kendi içinde eritecek ve böylece ortaya Vladivostok'dan Dublin'e kadar uzanan bir Avrupa-Sovyet İmparatorluğu çıkacaktır. Thiriart'a göre Sovyetler Avrupa içinde eriyecek ve böylece Avrupa yeniden doğacaktı. Sovyetlerin çöküşü sonrasında ise Thiriart yeni kurtarıcı olarak Rusya Federasyonu'nu görmeye başladı ve Rusya siyasetinde Yeltsin karşıtı anti-liberal, anti-Amerikan gruplara yöneldi (Shekhovtsov, 2017, s.46).

Rusya ve radikal sağ arasındaki bu gizli diyalog, Sovyetler Birliği rejiminin çöküşünün ardından daha aleni bir hal aldı. Bu dönemde Rusya adına bu diyalogu yürüten kişi Avrasyacı görüşleri ile bilinen Alexandr Dugin'dir. Dugin'e göre Avrasya "değer sistemlerinin çoğulluğu, gelenek, ulusların hakları, etnisitelerin öncelliği/özneliği

ve de sosyal adalet" anlamına geliyordu. Avrasya'nın karşısında konumlandığı Atlantikçilik ise "Amerikan Liberalizminin zorunlu tahakkümü, geleneksel toplumların kültürünün ve değerlerinin bastırılması, zengin Kuzeyin neo-kolonyal hegemonyası, halkların soyut sosyal inşalar altında homojenleştirilmesi ve insanın insan tarafından sömürülmesi/aşağılanması" anlamına geliyordu (Shekhovtsov, 2017, s. 43). Dugin buradan hareketle de takipçilerini Neo-Avrasyacılık adını verdiği bir mücadeleye davet ediyordu. Ona göre Neo-Avrasyacılık, ABD ve onun liberal demokrasisine karşı bir seferberlik çağrısıydı. Bu mücadelenin öznesi de Rusya önderliğinde bir araya gelmiş olan bir Avrasya imparatorluğu olacaktı. Bu imparatorluğun nihai hedefi de Atlantik tahakkümünü ortadan kalktığı, siyasi ve kültürel illiberalizmin hâkim olduğu yeni bir dünya düzeniydi (Laruelle, 2020).

Dugin'in ortaya koyduğu bu siyasi vizyonu pratiğe dökülecek kişi ise Rusya Liberal Demokrat Partisi'nin kurucusu ve lideri olan Vladimir Zhirinovskiy'di. Yeltsin'in liberalizmine karşı Rusya'yı milliyetçi ve korumacı bir hat üzerinde tutmaya çalışan Zhirinovskiy bu hedefi gerçekleştirmek için de Batının aşırı/radikal sağ ile bir ittifakı zorunlu görüyordu. Bu ittifakı kurmak için 2003 yılında Moskova'da *1. Dünya Vatansaver Partiler Kongresini* düzenledi. Avrupa'nın sağ hareketlerinin/partilerinin davet edildiği bu kongre 2010'lara kadar sürdü ve Zhirinovskiy bu organizasyon aracılığıyla aşırı sağ ile Rusya'nın diyalogunu resmi düzeyde başlatmış oldu (Tolz, 2014)

Kırım İşgali sonrası Rusya'nın Batı dünyası ile mesafesi artınca Putin, Batı radikal sağına daha fazla yöneldi. Bu tarihten sonra ilişkiler daha kurumsal bir hal almaya başladı. Zira Rusya'nın Batı dünyası nezdinde meşruiyete ihtiyacı vardı. Bunun da yolu Rusya'da ve Post-Sovyet coğrafyada yapılan seçimlerin meşruiyetini artırmaktı. Bunun için 2000'lerin başından itibaren *Bağımsız Devletler Topluluğu* (CIS) üzerinden seçimleri gözlemlemek ve sonuçlarına müdahale edebilmek için bir seçim gözlem örgütü kurdu. CIS-EMO olarak adlandırılan bu örgüt kendisini farklı seçim gözlem örgütlerinin bir çatı organizasyonu olarak konumlandırdı ve Avrupa ülkelerinde kendisine yakın örgütlerin kurulmasına ön ayak oldu. Bu çatı organizasyonun üyelerinden biri Belçika'da "Eurasian Observatory for Democracy & Elections" (EODE) adı ile 2007 yılında kuruldu. Örgüt Rusya'nın hak iddia ettiği ve iç işlerine karıştığı ülkelerdeki seçimleri ve referandumları takip etme misyonuna sahipti. Bu nedenle Kırım'da, Ukrayna'da, Abhazy'a'da ve de Transdinyester'deki seçimleri ve referandumları takip ederek bunlara dair Rusya'nın çıkarları doğrultusunda raporlar hazırladı. Aynı yıl Polonya'da da "European Center of Geopolitical Analysis" (ECAG) adlı bir başka seçim gözlem örgütü kuruldu ve bu örgüt de Güney Osetya ve Ukrayna seçimleri için Rusya lehine rapor hazırladı. İki örgütün de aşırı sağcı politikacılar tarafından kurulduğu bilinmektedir (Shekhovtsov, 2015, s. 230-231).

Batı aşırı sağ ile Rusya arasındaki ilişkinin bir diğer kurumsal ifadesini de medya üzerinden görebiliriz. Kırım işgali sonrası artan meşruiyet arayışı Rusya'yı kendi lehine ve Avrupa aleyhine propaganda yapacak radikal sağ politikacılar/aktivistlere yöneltti. Bu tarihten sonra özellikle RT ekranlarında sık sık bu tip politikacılar ve aktivistler görünmeye başladı (Butt & Byman, 2023, s. 140). Fransa'dan Le Pen, İtalya'dan Salvini, RT'nin en fazla görüşlerine yer verdiği batılı politikacılar olarak öne çıktılar. Le Pen, Kırım referandumunun meşruiyetini, Ukrayna'nın federasyona ihtiyacı olduğunu, AB'nin Rusya karşıtı bir soğuk savaşı körpürttüğünü, Rusya'nın tek kutuplu dünyaya son vermek istediğini ve de Rusya'ya dönük yaptırımların nafileliğini RT ekranlarında savunurken, Salvini de Rusya'ya karşı AB'nin başlattığı yaptırımların aslında AB ülkelerine zarar verdiğini iddia edecekti (Shekhovtsov, 2017, s. 140). RT'ye çıkan diğer sağ figürlerden ise Avrupa'nın ahlaki olarak çökmekte olduğu, göçmen akımı ile kimliğini kaybettiği ama buna karşın Rusya'nın gerçek Avrupa değerlerinin savunucusu olduğu gibi yorumlar bekleniyordu. Rusya ayrıca başta Fransa olmak üzere Batı'daki aşırı sağ oluşumların medya organlarını da finanse ediyordu. Avrupa'da yayın yapan VoR radyosu da aşırı sağ seslere yer veriyordu. Yine batılı radikal sağ da internet sitelerinde güvenlik için Rusya serverlarını tercih ediyordu (Butt & Byman, 2023, s. 144).

Rusya ve Batı radikal sağı arasında görüldüğü üzere güçlü bir taktiksel iş birliği olagelmıştır. İki taraf da aktüel politik çıkarları için birbirlerine yardımcı olmuşlar ve zaman zaman da ortak politikaları takip etmişlerdir. Ancak özellikle Rusya'nın 2012 yılındaki "muhafazakarlığa dönüşü" ile bu ilişki daha otantik bir hal almaya başlamış ve radikal sağ batının geleneksel değerlerini Rusya'nın önderliğinde koruyabileceğine inanmıştır.

3. Geleneksel Değerlerin Muhafızı Olarak Rusya

Klasik Rusya tarihi okuması komünist dönemden önceki Rusya'yı, modernleşmeçi elitler ile halkın temsilcisi devrimciler arasında bir mücadele olarak tanımlamaktadır. Komünizm sonrasındaki okuma ise liberaller ile eski rejime dönmeyi arzulayan sosyalistler arasındaki bir mücadeleyi var saymaktadır. Ancak bu iki okuma da hatalıdır. Zira Rusya'da 19.yy'ın en güçlü ideolojisi Dostoyevski, Pyotr Stolypin, Ivan Ilyin gibi temsilcileri olan muhafazakarlıktı ve bu muhafazakarlığın ötekisi de batılılaşma, modernleşme, liberalleşmeydi (Diesen, 2020, s. 190). Rusya Putin'in ikinci döneminden itibaren bu eski ideolojisine, komünizm öncesindeki haline geri dönmektedir. Batılılaşmanın komünizm öncesindeki en önemli muarızı Slavofillerken, komünizm sonrasında Avrasyacılar olmuşlardır. Slavofiller 19.yy'da batılılaşma taraftarı Rus elitlerine karşı köylülüğe, monarşiye ve Ortodoks kilisesine dayanan Rus halkını öne çıkarmaktaydı (Mjør, 2022, s. 173). Ancak 20.yy'ın başında Rus liberallerine ve elitlerine karşı mücadeleyi Slavofiller değil, yine Rus halkının ethosuna "düşman" olan sosyalistler kazanacak ve Slavofiller yer altına ineceklerdi. Onların tekrar gün yüzüne çıkması 1990'ları bulacak, iktidara yerleşmeleri ise özellikle Putin'in üçüncü dönemi ile mümkün olacaktı. Renkli devrimlere karşı gösterilen tepkiyi ve Kırım'ın işgalini kapsayan bu dönemde Putin açıkça muhafazakâr bir pozisyon alacak ve Çarlığa iade-i itibarda bulunacak, Ortodoks kilisesini tekrar sosyal, siyasal hayatın içine yerleştirecek ve geleneksel aile yapısını yüceltecekti (Robinson, 2019). Ayrıca, Stalin'in kurbanlarına adanmış bir anıt inşa edecek ve komünistler tarafından Rus entelektüel hayatından çıkarılan Rus muhafazakarları tekrar onurlandırılacaktı. Bu isimlerin başında ise Putin'in de adlarını sıklıkla andığı Stolypin ve Ilyin geliyordu (Hill & Gaddy, 2012). Putin bu tarihten itibaren Batı Avrupa'nın kendi kimliğinden uzaklaştığı eleştirisi üzerinden, Batı aşırı sağının da dikkatini çekmeye ve onlara ahlaki liderlik etmeye başlayacaktı. Bu tarihe kadar kendisini ve rejimini net bir ideoloji ile tanımlamaktan çekinen Putin artık muhafazakarlığı resmi bir ideoloji olarak benimsemiştir. Öyle ki, Putin muhafazakarlık ideolojisini, Batı karşıtlığının bayrağı haline getirerek, bu ideolojinin dünya üzerindeki lideri olmak istemiştir. 2013 yılında bir konferansta yaptığı konuşmada şunları söyleyecektir: "Birçok Avrupa devletinin, Batı uygarlığının temelini oluşturan Hristiyan kökleri de dahil olmak üzere kendi köklerini inkâr ettiklerini veya reddettiklerini görüyoruz. Bu ülkelerde ahlaki temel ve herhangi bir geleneksel kimlik reddediliyor-ulusal, dini, kültürel ve hatta cinsiyet kimlikleri reddediliyor veya görecelileştiriliyor."¹ Aynı yıl Duma'ya yaptığı konuşmada ise Rusya'nın dünyada reddediliyor-ideolojinin liderliğini yaptığını iddia ediyordu: "Dünyada binlerce yıldır her ulusta medeniyetin manevi ve ahlaki temelini oluşturan geleneksel değerleri savunma konusundaki tutumumuzu destekleyen giderek daha fazla insan olduğunu biliyoruz. Bu değerler ise geleneksel aile, dini yaşam da dahil olmak üzere gerçek insan hayatı, sadece maddi varoluş değil, aynı zamanda maneviyat, hümanizm ve küresel çeşitliliktir. Tabii ki, bu muhafazakâr bir pozisyonudur. Ancak Nikolai Berdyaev'in sözleriyle konuşursak, muhafazakarlığın amacı ileri ve yukarı doğru hareketi engellemesi değil, geri ve aşağı doğru, kaotik karanlığa ve ilkel bir duruma geri dönüşü engellemesidir"². 2019 yılında katıldığı G20 toplantısında ise dünyada liberal ideolojinin, insanlığın temel değerleri ile

1 "Meeting of the Valdai International Discussion Club" <http://en.kremlin.ru/events/president/news/19243>

2 "Presidential Address to the Federal Assembly" <http://en.kremlin.ru/events/president/news/19825>

çatıştığı için sona erdiğini ve onun yerini tekrar geleneksel değerlerin aldığını iddia ediyordu.³

Putin 2012 yılında yayınladığı bir makalede ise Batı'da yükselen radikal sağı anladığını ve hak verdiğini belirtecektir. Ona göre Avrupa halkları geleneklerine, yaşam tarzlarına ve de milli kimliklerine karşı şiddetli bir saldırı altındaydılar ve buna karşı zenofobik bir tepki geliştiriyorlardı.⁴ Batı medeniyetini bu saldırıdan kurtarmak, tek kutuplu dünyaya son vermek ve uluslara egemenlik haklarını iade etmek için yapılması gerekense Rusya'nın mücadelesini desteklemektir. Zira Rusya bir hegemonya mücadelesi vermiyordu, onun mücadelesi ulusal kimliklerin ve ulusal egemenliklerin dünya üzerinde tekrar meşru hale gelmesi mücadelesiydi. Putin bu mücadele için ulus-üstü bir organizasyon da kuracaktı. *Avrasya Ekonomik Birliği* (EEU) adı verilen ve 2015 yılında kurulan bu organizasyon, AB'ye bir alternatif olarak düşünülmüştü. Hatta organizasyonun sloganlarından biri de "Lizbon'dan, Vladivostok'a Büyük Avrasya'ydı". Ancak bu örgütün üye sayısı çok sınırlı kalacak ve beklenen etkiyi gösteremeyecekti. Putin buna rağmen tüm söylevlerinde ve diplomatik girişimlerinde muhafazakâr ideolojinin liderliğine oynamaya devam etti. Bu stratejide hedefi de siyasi elitler olmaktan ziyade aşırı sağcı halk kitleleriydi.

Putin'in muhafazakarlık ajandasında en sık kullandığı bir diğer tema da "eşcinsellik/LGBT" karşıtlığıdır. Ona göre Liberal Batı dünyası eşcinselliği ve kısırlığı özendirerek, Batı'nın Hıristiyan değerlerini yok etmektedir (Butt & Byman, 2023, s. 141). Yine kadın hakları söylemi ile de aile kurumu yok edilmek istenmektedir. Putin bu tehditlere karşı Rusya'da kadın hakları ve LGBT topluluklar aleyhine bir dizi yasal düzenleme yapmış ve bu duruşu ile de diğer otoriter liderlere bir model sunmuştur. 2017 yılında çıkardığı bir yasa ile erkeklerin eşlerine ilk saldırılarının hükmünü "idari para cezası" olarak azaltmıştır. 2013 yılında çıkardığı bir başka yasa ile de "eşcinsellik propagandası" adı altında eşcinselliği "normal" gösteren her türlü yayını yasaklamıştır. Putin iktidarını 2036'ya kadar uzatan 2020 referandumuna da eşcinsel haklarını sınırlandıran bir başka madde daha eklemiş ve böylece Rusya anayasasına evliliğin "bir erkek ve kadın" arasında olmak zorunda olduğu ifadesini yerleştirmiştir.

2020 referandumunu sadece LGBT bireylerin özgürlük alanını daraltarak muhafazakâr ideolojiye hizmet etmemiştir. Ayrıca laik bir ülke olan Rusya'da "tanrıya inancın" Rus devleti ve milletinin tarihsel bir mirası olduğunu vurgulayarak, laiklik ilkesi değersizleştirmiştir. Bir diğer ifade ile Laik devletin, "inançsızlığı" gayri meşru gördüğü vurgulanmıştır. Yine aynı değişiklik ile Rus yasalarının, uluslararası hukuka üstün olduğu vurgulanarak, egemenlik fikri kutsanmıştır. Bunlara ek olarak yurttaşlara "zorunlu vatanseverlik" eğitimi verilmesi ve böylece muhafazakâr/milli değerlerin halka aktarılması öngörülmüştür (Lassila, 2021, s. 232).

Rusya'yı aşırı liberalizmin karşısına koruyucu bir kalkan olarak konumlandırmak sadece Putin'e ve Rus milliyetçilerine has değildir. Batı'da da liberalizme ve onun yarattığı küreselleşmeye olumsuz bakan birçok isim Rusya'ya böyle bir değer atfetmektedir. Örneğin Patrick Buchanan'a göre Rusya, soğuk savaştaki konumunun aksine artık tarihin doğru tarafında yer almaktadır. 21. yy.'da küresel çatışmanın tarafları vatanseverler/milliyetçiler ve kozmopolitanlar/küreselleşmecilerdir. Her ülkede geleneğini, kültürünü ve kimliğini çok kültürcü ulussuz elitlere karşı korumaya çalışan halk kitleleri vardır ve Rusya bu kitlelerin en güçlü müttefikidir (Buchanan, 2013). Trump'un danışmanlarından Steve Bannon da gelenekçilerin kendilerini Putin'e yakın hissettiklerini çünkü Putin'in milliyetçi bir söylemle kurumları koruduğunu iddia etmektedir. Batı Avrupa'da ise başta Nigel Farage, Le Pen, Salvini ve Geert Wilders gibi isimler benzer görüşleri dile getirmekte ve Putin Rusya'sını muhafazakâr değerlerin şampiyonu olarak takdir etmektedirler. Komünist dönemden ötürü Rusya'yla ilgili kötü hatıraları olan Doğu Avrupalı liderler ve partilerin de bir kısmı benzer görüşleri

3 "Vladimir Putin says liberalism has 'become obsolete'" <https://www.ft.com/content/670039ec-98f3-11e9-9573-ee5cbb98ed36>

4 "Vladimir Putin. Russia: the national question" <https://en.topwar.ru/10420-vladimir-putin-rossiya-nacionalnyy-vopros.html>

savunmaktadır. Orban illiberal demokrasi arayışında, Çin'i ve Rusya'yı çöken Batı karşısında model olarak kabul ederken, eski Çek Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus da AB'nin çokkültürcülük modeli yerine Rusya'nın kültür muhafazakarlığını takdir etmektedir. Baltık devletleri ve Polonya'da ise popülist figürler, Rusya'ya karşı pozisyon alsalar da bunu liberalizm üzerinden yapmamaktadırlar.

Böylece Putin Rusya'sı özellikle 2013'ten itibaren Avrupa aşırı sağı için hem geleneksel değerlerin hem de ulusal egemenliğin savunucusu ve kurtarıcısı olarak görülmeye başlandı. Aydınlanma değerleri için Fransız halkı ve Napolyon Bonaparte ne anlama geliyorsa, çöküş içindeki Hıristiyan-Avrupa medeniyeti için de Rus halkı ve Putin de benzer bir anlama sahiptir. Fransa'dan FN'in başkan yardımcısı Louis Aliot da Putin Rusya'sı'na hayranlığını şu cümleler ile dile getirmektedir: "Rusya, medeniyetimizin temelini oluşturan Yahudi-Hıristiyan değerlerinin son Avrupalı savunucularından biridir" (Shekhovtsov, 2017, s.90). İtalyan aşırı sağ politikacısı Savoini için ise Putin, halkların kimliğini kaotik göçten, uluslararası finans lobilerinden ve etkili dış güçlerin baskısından koruma niyetini açıkça ortaya koymuştur (Shekhovtsov, 2017, s. 90). Jobbik sözcülerine göre de Rusya Avrupa'yı kurtaracak ve onu daha bağımsız ve özgür kılacaktır (Kreko, 2015). Avusturya aşırı sağ yayınlarına göre ise Putin, küresel ekonomik rekabet karşısında kimliğini, kültürünü ve vatanını korumak isteyenler için bir umut ışığıydı; o, Avrupa halklarına kimliklerini korumaları davasında cesaret veriyordu.

Putin liberal demokratik kurumlara karşı duruşuyla otoriter rejimlerin liderlerine de büyük bir güven vermektedir. Onlara iktidarı nasıl almış olurlarsa olsunlar, meşru olduklarını ve de iktidarlarını korumak için ne yapmaları gerekiyorsa buna hakları olduğunu söylemektedir (Fish, 2017, s. 65). İnsan hakları, çok kültürlülük, demokrasi, kadın ve eşcinsel hakları gibi söylemler küresel elitler tarafından egemenlik nosyonunu ortadan kaldırmak için yürürlüğe konulmuşlardır. Bu nedenle bu değerlere/ilkelere karşı bir siyaset icra edilmelidir. Putin pekişmiş batı demokrasilerinde ise bu kurumların/değerlerin erozyona uğraması için mücadele etmektedir. Yakın dönemdeki Amerikan ve Fransız seçimleri sırasında sosyal medya operasyonları ile yanlış bilgi yayma ve böylece halkın kurumlara olan inancını azaltma gibi bir misyonu takip etmiştir (Fish, 2017).

Avrupa radikal sağında Rusya haricinde, Putin'e dönük de mahcup bir ilgi vardır. Radikal sağ partiler ve seçmenleri Putin'in muhafazakarlığına, milliyetçi politikalarına, egemenlikçi söylemlerine ve de liderlik tarzına hayranlık duymakta ve kendi partileri ile ülkelerinin de benzer bir rotada hareket etmesini istemektedirler.

4. Yükselen Radikal Sağ'ın Rusya'ya Karşı Tutumu

Görüldüğü üzere Avrupa radikal sağı ile Rusya arasında hem kurumsal hem de ideolojik düzlemde önemli bir yakınlaşma vardır. Rusya bu partilere/hareketlere propaganda, tedarik ve ideoloji alanında önemli desteklerde bulunmakta ve bu öznelerin Avrupa siyasetinde iktidar olmalarını arzulamaktadır. Zira bu gibi müttefiklerin yükselişi AB'yi ortadan kaldıracığı, Avrupa ülkelerini istikrarsızlaştıracağı için Rusya'ya daha uygun bir uluslararası ortam yaratacaktır (Polyakova, 2016; Arridu & Molis, 2019). Keza bu hedefinde Rusya'nın büyük ölçüde başarılı olduğunu da söylemek durumundayız. Özellikle Suriye İç Savaşı'yla beraber Avrupa'ya dönük göçmen akını Putin'in yardımına koşacak ve bu yakın ilişki meyvelerini vermeye başlayacaktır. Öyle ki, 2015'ten itibaren Fransa'da Ulusal Birlik iki defa cumhurbaşkanlığı seçiminde ikinci tura kalmış ve son parlamento seçiminde ise birinci parti olmuştur. Almanya'da radikal sağ AFD, eyalet ve Avrupa Parlamentosu seçimlerinde gösterdiği performans ile Almanya siyasetine damgasını vurmuştur. 2025 şubatında yapılacak seçimlerde ise partinin ikinci sıraya yerleşmesi beklenmektedir. Hollanda'da Wilders'in Özgürlük partisi de 2023 seçiminde birinciliği elde etmiş ve hükümet ortağı haline gelmiştir. Avusturya Özgürlük Partisi 2024 parlamento ve AB parlamentosu seçimlerinden birinci parti olarak çıkmıştır. İtalya'da ise 2022'den beri İtalya'nın Kardeşleri Partisi radikal sağın Avrupa'daki yükselişinin en önemli örneklerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu partiler Avrupa Parlamentosu'nda

da çeşitli grupların altında aktif bir şekilde yer almaktadırlar. *Patriots of Europe, Europe of Sovereign Nation Groups ve European Conservatives and Reformists Group* bu tip radikal sağ partilerin parlamento gruplarıdır.

Peki Avrupa arenasında güçlenen bu radikal sağ partiler sık sık söylendiği gibi Rusya'nın Avrupa'yı istikrarsızlaştırmak için kullandığı birer Truva Atı mıdır? Her biri tamamen Rusya yanlısı bir politika mı takip etmektedirler yoksa aralarında önemli farklılıklar mevcut mudur? Bu alanda önemli çalışmaları bulunan J. Wondreys'e (2023) göre radikal sağ partilerin, Rusya'ya karşı tutumlarında bir homojenlik bulunmamaktadır. Ona göre Avrupa'da aşırı sağ partiler 3 alt grupta toplanmaktadır:1) Rusya Dostu 2) Rusya Karşısı ve 3) Tarafsız. Partiler Ukrayna'nın işgalinde sorumluluğun Rusya'da mı Batı'da mı olduğu tartışması ve de yaptırımları destekleyip, desteklemedikleri üzerinden ayrışmaktadırlar. Wondreys bu sonuca Avrupa Parlamentosu'ndaki Rusya'ya dönük yaptırımlardaki oylamalar üzerinden ulaşmaktadır. Araştırmasına göre AP'de yapılan yaptırım gündemli 3 oylamada aşırı sağ partilerin üyeleri toplamda 315 kez oy kullanırken, bunun 235'inde yaptırım lehine (%75) oy kullanmışlardır. Sadece 38 oy aleyhte (%12) kullanılmıştır. Dolayısıyla radikal sağ partilerde yeknesak bir Rusya politikasından bahsetmenin mümkün olmadığını iddia etmektedir. Detaylı bir inceleme yapıldığında Avusturya'dan FPÖ'nün, Fransa'dan RN'nin, Almanya'dan AFD'nin ve İtalya'dan Lega'nın yaptırımların karşısında durdukları görülmektedir. Buna karşın Danimarka'dan DF'nin, Finlandiya'da PS'nin, İtalya'dan FdI'nin, Polonya'dan PiS'in ve İsveç'den SD'nin yaptırımların lehine oy kullandıkları anlaşılmaktadır. Radikal sağın farklı oy tercihleri benimsemesinin en temel nedeni, ülkelerin jeopolitik konumları ve Rusya ile olan tarihsel ilişkileridir. Bu noktada Rus azınlığın etkili olamadığı Doğu Avrupa ülkelerinde radikal sağın Rusya karşıtı bir pozisyon aldığını görüyoruz. Macaristan'dan Jobbik ve Polonya'dan PiS bunun en iyi örnekleridir. Keza Rusya ile tarihsel olarak jeopolitik bir gerginlik içinde olan Nordik ülkelerde de radikal sağın Rusya karşıtı olduğunu görmekteyiz.

Rusya'nın Putin önderliğinde muhafazakarlığın liderliğine soyunması ve de otoriter rejimler ile radikal sağ partileri desteklemesi yukarıda da gösterdiğimiz üzere Avrupa sağının yükselişine neden olmuştur. Ancak bu noktada ilginç olan husus Ukrayna işgali sonrasında Rusya karşıtı radikal sağın da yükselişe geçmesidir. Öyle ki, Rusya radikal sağ nezdinde hem hayranlık hem de kaygı yaratarak onların taban kazanmasına neden olmaktadır. Bir sonraki bölümde önde gelen Nordik ülkelerdeki radikal sağ partilerin, Ukrayna işgali sonrası ortaya çıkan kaygı ile nasıl toplumsal desteklerini artırdıklarına bakılacaktır.

5. Ukrayna İşgali Sonrası Yükselen Nordik Radikal Sağı

5.1. İsveç Demokratları (SD)

1988 yılında aşırı sağcı, milliyetçi grupların ittifakı ile kurulan İsveç Demokratları açıkça Neo-Nazi ve beyaz üstünlükçü bir ideolojiye sahipti. Bu tutumundan dolayı İsveç siyasetinde uzun yıllar sert bir izolasyona maruz kalan parti 2010'lardan itibaren hem kendi söylemindeki revizyonla hem de siyasetin sağa kayması ile daha makbul bir pozisyona geçti. 2022 seçimleri ise parti için bir dönüm noktası oldu. %20,5 oy ile Sosyal Demokratlar'ın arkasından ikinci olan parti böylece 8 yıllık Sosyal Demokrat iktidara da son vermiş oldu. Parti her ne kadar aşırı sağ görüşleri ve Rusya ile yakınlığı şüphesiyle yeni hükümette yer alamasa da üçlü azınlık koalisyonunu ayakta tutan esas güç olarak hükümet üzerinde büyük bir güce kavuştu ve bu gücü ile de göçmen karşıtı politikaları artırdı.

Parti kuruluşundan itibaren Rusya taraftarı olarak görülse de resmi düzeyde böyle bir ilişki kurulmadı. Genellikle partiye yakın isimlerin Rusya'ya yakın pozisyon almalarından, RT ve Sputnik gibi kanallara çıkıp, Rusya lehine açıklamalarda bulunmalarından dolayı böyle bir yakınlık atfedilmektedir. Yine bu gibi isimlerin Putin'in daveti üzerine Kırım'daki referanduma ve Post-Sovyet coğrafyadaki tartışmalı seçimlere

gözlemci olarak katıldıkları bilinmektedir (Sundbom, 2018). Ama partinin resmi politikasında ve belgelerinde Rusya'ya karşı böyle bir ilgiden bahsetmek çok da mümkün değildir. Özellikle Kırım'ın işgali ile resmi düzeyde partinin, Rusya ile bir mesafelenme çabasına girdiğini görüyoruz. Bu durum Ukrayna işgali ile daha da netleşmiş ve partinin 2022 tarihli seçim beyannamesinde "İsveç, Rusya ve diğer negatif pozisyon içinde olan ülkelere karşı yaptırımları savunmalıdır" ifadesi yer almıştır (Bolin, 2023, s. 306). Avrupa Parlamentosu'nda da Rusya dostu aşırı sağ ile arasına mesafe koymuş ve farklı bir siyasi grubun içinde yer almaya başlamıştır. Partinin NATO'ya bakışı da bu süreç içinde değişiklik göstermiştir. Parti, İsveç Sosyal Demokratları gibi geleneksel olarak NATO karşıtı bir pozisyondayken, İsveç sağ bu noktada daha esnek bir bakış açısına sahiptir. Ancak Ukrayna işgali sonrası Sosyal Demokratların değişmesi gibi SD de dramatik bir dönüşüm yaşamış ve ülkenin NATO üyeliğinin en güçlü destekçilerinden biri haline gelmiştir.⁵ Statista'nın anketine göre 2022 yılında partinin tabanı %72'lik bir çoğunlukla ülkenin Nato üyeliğini desteklemektedir.⁶

Öyle ki, parti biraz da bu dönüşümünün etkisi ile 2022 seçimlerinde %20,5 gibi bir oy oranı ile ilk defa seçimlerden ikinci parti olarak çıkmıştır. Bu başarısına rağmen merkez sağ partiler onun Rusya ile zımni bir ilişkisi olduğunu düşündükleri için açıktan koalisyonla dahil etmemişlerdir. 2023'ün ocak ayında Türkiye Büyükelçiliği önünde gerçekleştirilen Kuran yakma eyleminin, partiye yakın isimler tarafından organize edilmesi de bu şüpheleri artırmıştır. Ancak parti İsveç'in NATO üyeliğini engellemek için yapılan bu provokasyonla ilgisi olmadığını belirtmiştir. SD bugün merkez sağ azınlık koalisyonuna dışarıdan destek vermekte, karşılığında ise hükümetin göçmen politikasını şekillendirmektedir.

Partinin Rusya karşısındaki pozisyonu Avrupa Parlamentosu'ndaki oylamalarda daha da net görülmektedir. Parlamentoda, Rusya'ya mesafeli duran sağcı ECR grubunun bir üyesi olan parti Ukrayna işgali sonrası tüm oylamalarda Rusya karşısında pozisyon almıştır. Hatta 2024 yılında ECR üyesi olmak için başvuruda bulunan Fidesz'in İsveç'in NATO üyeliğini engellemesi nedeniyle gruba dahil edilmemesi yönünde beyanlarda bulunmuş ve Orbán'ın Rusya ile şüpheli bir ilişki içinde olduğunu belirtmiştir.⁷

Parti mülteci karşıtlığı ve AB şüpheliliği konusunda Finlandiya'dan aşırı sağcı "Gerçek Finler" (The Finns Party) partisi ile de ortak hareket etmektedir. Bu iki parti 2010'lardan itibaren bir iş birliği içine girmiş ve hem ulusal seçimlerde hem de AB seçimlerinde birbirlerine destek olmaya başlamıştır.⁸ Kırım işgali sonrası Rusya'ya karşı duyulan güvensizlik bu partilerin daha da yakınlaşmasına neden olmuştur. Rusya ile uzun bir kara sınırına sahip olan Finlandiya'nın NATO üyeliğine başvurusu Gerçek Finler partisi tarafından da desteklenmiş ve 2023 yılındaki seçimde parti %20 oy ile ikinci parti olarak, koalisyon hükümetinde yer almıştır. İsveç Demokratları da parti olarak NATO üyeliğine destek açıklaması yaptığında, bunu "kardeş partileri" Gerçek Finler üzerinden savunmuştur.⁹

Partinin Rusya'nın Ukrayna işgali sonrasında sığınmacılara bakışı da belirli ölçüde değişmiştir. Bu tarihe kadar çok sert bir sığınmacı karşıtı politikaya sahipken, işgalden sonra ülkenin tüm sığınmacı kotasının Ukraynalılar için kullanılması gerektiğini savunmuştur. Partinin genel başkanı Åkesson'a göre dayanışma gereklidir çünkü Ukraynalılar Avrupalıdır ve "kıtamızın başına gelen son derece ciddi olaylardan etkilenen

5 "Sweden Democrats leader wants party to change on NATO membership if Finland applies to join alliance" <https://www.reuters.com/world/europe/sweden-democrats-leader-wants-party-change-nato-membership-if-finland-applies-2022-04-09/> (Erişim, 2025).

6 <https://www.statista.com/statistics/1293392/survey-perception-nato-membership-sweden-political-party/> (Erişim, 2025)

7 "Sweden Democrats threaten to quit right-wing EU group if Orbán joins" <https://www.politico.eu/article/sweden-democrats-threaten-to-quit-right-wing-eu-group-erc-if-orban-joins/>

8 "Finns Party hails closer ties with nationalist Sweden Democrats" <https://yle.fi/a/3-10313894>

9 "Sweden Democrats give leader green light to back Nato membership" <https://www.thelocal.se/20220411/sweden-democrats-empower-leader-to-push-for-nato-membership>

ve birçok açıdan kültürel olarak bize yakın vatandaşlardır. Bu nedenle, İsveç'in Ukraynalıları kabul etmek için ahlaki sorumluluğu vardır" diyecektir.¹⁰

Ülkesinin NATO'ya girmesine öncülük eden ve de Rusya tehdidi üzerinden seçmen tabanını artıran SD'nin 2026 seçimlerinde de ikinci parti olması beklenmektedir. Ancak Trump'ın Ukrayna'yı masaya çekebilmek için ona olan yardımlarını sonlandırması ve Putin'e altın tepsi içinde Ukrayna'yı sunacak gibi görünmesi İsveç Demokratları'nın ülke siyasetinde çok daha öne çıkmasına ve hatta gelecek seçimlerde birinci parti olmalarına yol açabilir.

5.2. Gerçek Finler (Finns Party)

Eski adı *Gerçek Finler* olan Finns Party (PS) 1995 yılında, tarımsal popülist bir parti olan *The Finnish Rural Party*'nin devamı olarak ortaya çıktı. Parti, kırsal kesimin çıkarları karşısında kentli elitleri hedef olarak yerleştiren anti-komünist bir partiydi. 1995 yılına geldiğinde seçmen desteğini giderek yitirerek bir tabela partisi haline geldi. Partinin sekreterliğini yürüten Timo Soini bu bakiye üzerinden 1995 yılında Finns Party'yi kurdu. Aynı yıl Finlandiya AB üyesi olmuştu ve Soini yeni partisini tarımsal popülizm ve anti-komünizm üzerinden değil, AB karşıtlığı üzerinden inşa etti. Parti 2010'lardan sonra ise göçmen karşıtı politikalara yönelerek çok daha radikal bir pozisyona yerleşti. Bu değişim ile oy oranı da yükselişe geçti. 2011'de %19, 2015 ve 2019'da %17 gibi oy oranları ile ana muhalefet haline gelen parti 2023 seçimlerinden ise %20 oy oranı ile çıkarak iktidar ortağı oldu. Hatta bu seçimde parti birinciliği 0,7 puan ile *Ulusal Koalisyon*a kaybetti.

Parti radikal sağda görülmele birlikte hiçbir zaman Rusya yanlısı bir tutum içinde olmamıştır. Bunun temel nedeni ise Finlandiya toplumunun geleneksel Rusya karşıtlığıdır. Ama buna rağmen partinin içinde Rusya'ya olumlu bakan bir hizip hep olagelmıştır. 2022'de Ukrayna işgalinin arifesinde bu hizip öne çıkmış ve Macron'un Ukrayna'nın NATO üyeliğini veto etmesini istemiştir. Bu talebi dile getiren parlamenterin adına atıfla "Niikkogate" olarak adlandırılan bu skandaldan sonra parti ilgili vekili ihraç etmiştir. *Gerçek Finler* bu olayın ardından kendisini çok daha fazla politik merkeze yerleştirmiştir. Öyle ki, Partinin sözcüleri Ukrayna'nın, Rusya karşısında verdiği bağımsızlık mücadelesini Finlandiya'nın 1939'daki Kış Savaşı'na benzetmekte ve Ukrayna ile aralarında bir özdeşlik kurmaktadır (Yannick & Emilia, 2023).

Partinin eski genel başkanı ve mevcut meclis başkanı olan Jussi Halla-aho işgalin başından itibaren Kiev taraftarı bir söylem benimsemiş ve Batı dünyasına "Avrupa'nın göbeğinde yeni bir Grozni, yeni bir Gazze olmaması için lütfen Rusya'yı durdurun. İmkânınız var. Yasal ve ahlaki haklarınız da" diye seslenmiştir.¹¹ İmkânsız ise bu sefer Ukrayna için alınan imzalı bir top mermisinin resmini paylaşan Halla-aho "Savaş ancak çok fazla Rus askeri öldürüldüğünde sona erer ki, Rus yöneticilerin savaşa devam etmesi siyasi veya askeri olarak imkânsız hale gelir. Bu yüzden Rus askerlerini öldürmek iyi bir şey ve Ukraynalılara onları öldürmeleri için yardım edilmeli" diyecektir.¹² PS işgalden sonra AB karşıtlığını rafa kaldırdığı gibi ülkenin NATO üyeliğini de en yüksek perdeden dile getirmeye başlayacaktır. Öyle ki, 2023 yılında Finlandiya'nın NATO üyesi olmasında partinin rolü büyüktür.

PS'nin Finlandiya siyasetinde iktidar ortağı olması ve merkeze gelmesi uç sağda boşluklar yaratmış ve 2017 yılından itibaren bu boşluk PS'nin içinden çıkan yeni radikal sağ partiler tarafından doldurulmaya çalışılmıştır. Aralarında aşırı şüpheci, ultra milliyetçi partiler de bulunan bu oluşumlar arasında Rusya'ya yakın bir çizgi izleyen VKK'da bulunmaktaydı. Ancak VKK'nın bu duruşu 2024'te genel başkanın görevden el çektilmesi ile daha dengeli bir konuma gelmiştir. Güncel duruma bakıldığında Ukrayna işgalinin PS için kaldıraç etkisi yarattığını söyleyebiliriz. Bu etkinin Trump'ın NATO'da yaratacağı olası çatlaklar ile daha da artması beklenebilir.

10 "Sweden Democrats want to stop asylum for everyone except Ukrainians" <https://rmx.news/crime/sweden-democrats-want-to-stop-asylum-for-everyone-except-ukrainians/>

11 "Wednesday's papers: Halla-aho's "strong words", cyber attack on Nordea, Finlandia for Ukraine" <https://yle.fi/a/3-12339446>

12 "Finnish MP's decision to send message to Russia via Ukrainian rocket sparks heated debate" <https://yle.fi/a/74-20011893>

5.3. Norveç “İlerleme Partisi” (Progress Party)

Norveç’de öne çıkan radikal sağ parti *Progress Party*’dir (FrP). 1973 tarihinde kurulan parti yerli ve neoliberal idealleri birleştiren bir ideolojiye sahiptir. 1990’lardan itibaren göçmen karşıtı bir dil benimseyen parti, iktidardaki İşçi Partisi’ni de göçmenleri ülkeye kabul etmekle suçlamaktadır. Partinin göçmen karşıtlığı sadece İşçi Partisi’ni değil, AB’yi, liberal elitleri ve geleneksel Norveç müesses nizamını da hedef tahtasına oturtmaktadır. Bu noktada FrP’nin Norveç’in güçlü refah devleti programı üzerinden, göçmenlere karşı bir refah şovenizmi içinde bulunduğu da iddia edilmektedir (Sunnercrantz, 2023, s. 224). 2005 ve 2009 seçimlerinde İşçi Partisi’nin ardından ikinci parti olmayı başaran FrP 2013 ve 2017 seçimleri sonrasında ise hükümet ortağı olarak Norveç siyasetini belirleyen aktörlerden biri haline gelmiştir. 2021 seçimlerinden muhalefet olarak çıkan parti pandemi ile birlikte popülist retorliğini enerji fiyatları üzerinden icra etmeye başlamıştır. Bu tarihten itibaren yükselen enerji fiyatları, Norveç devletinin gelirini artırırken, Norveç vatandaşları bu gelirden pay alamadığı gibi bir de enflasyonun etkisi altında kalmıştır. Bu nedenle İşçi Partisi üzerinde baskı kurarak, kış aylarında enerji ihracatını azaltma, dar gelirli vatandaşlar için enerji fiyatlarına müdahale gibi taleplerde bulunmuşlardır.¹³ Ayrıca fosil yakıt karşıtı ekolojist argümanlara karşı çıkarak, Norveç halkının refahı ve egemenliği için bu imkanların değerlendirilmesi gerektiğini öne sürmüşlerdir.

FrP, Nordik ülkelerdeki Rus şüpheciliğini paylaştığı bir partidir. Bu nedenle ülkenin NATO üyeliğinde bir sorun görmediği gibi bu ilişkinin daha da perçinlenmesi gerektiğini savunur. Savunma bütçesinin artırılması ve NATO’nun genişlemesini destekler. Rusya’nın Ukrayna işgali sonrasında hem Ukrayna’ya askeri yardımı destekledi hem de Ukrayna’nın NATO üyeliğini savundu. Savaşın enerji fiyatlarını artırması nedeniyle Norveç’in elde ettiği yüksek kazancın halk için kullanılması gerektiğini önerdi. Ayrıca Avrupa’nın enerji konusundaki Rusya’ya bağımlılığını azaltmak için Norveç’in daha fazla gaz üretmesi gerekliliğini ileri sürdü. Savaş nedeniyle ortaya çıkan Ukraynalı göçmenler meselesine de diğer Nordik ülkelere benzer şekilde yaklaştı ve Ukraynalıların, Norveç kültürüne yakın bir halk olduğu iddiası ile onların göçmenlik başvurularına olumlu cevap verilmesini ve onlara daha fazla yer açılması için küresel güneyden daha az göçmen kabul edilmesini savundu. Ancak askerlik çağındaki Ukraynalı erkeklere ise sığınma hakkı verilmemesini, bu kişilerin ülkelerini, Rusya’ya karşı korumak için cephede kalmalarının şart olduğunu açıkladı.¹⁴ Partinin genel başkanı Sylvi Listhaug, Ukrayna’ya yapılacak olan yardımlar konusunda da İşçi Partisi ile karşı karşıya gelmiştir. Kasım 2024’te iktidardaki İşçi Partisi, 2025’te Ukrayna’ya yapılacak olan yardımı bir önceki seneye göre yarı yarıya azaltınca Norveç kamuoyunda büyük bir tepki doğdu. Listhaug da Ukrayna’nın sadece kendisi için savaşmadığını, özgürlük ve demokrasi değerleri için de çarpıştığı iddiası ile Ukrayna’ya yardımın devam etmesi gerekliliğini savundu. Ona göre Nordik ülkelerin en varlıklı olan Norveç savaştan dolayı doğal gaz gelirini de artırmıştı ve bu nedenle Ukrayna’ya yardımla yükümlüydü. Ancak Ukrayna da tıpkı Rusya gibi yolsuzlukla bilinen bir ülke olduğu için yardımların sıkı bir şekilde denetlenmesini öneriyordu.¹⁵

Ukrayna işgali ile güvenlik endişeleri artan, NATO’ya daha fazla bel bağlayan ve savaş nedeniyle enerji faturaları yükselen Norveç halkı 2023 Eylül ayında yapılan yerel seçimlerde yaklaşık bir asırdır birinci parti olan İşçi Partisini, ikinciliğe indirmiş ve Muhafazakâr Parti ile FrP’nin ittifakını birinci parti konumuna getirmiştir.¹⁶ Muhafazakâr Parti, FrP sayesinde ülkenin neredeyse tüm büyük şehirlerini kazanırken, FrP de 75 kadar küçük belediye kazandı. Bu büyük yükselişin 2025’in eylül ayında

13 “Demonstrations against high electricity prices in several Norwegian cities” <https://wataha.no/en/2022/01/20/demonstrations-against-high-electricity-prices-in-several-Norwegian-cities/>

14 “Norwegian Party: Stop Protecting Ukrainian Draft Dodgers” <https://swedenherald.com/article/norwegian-party-stop-protecting-ukrainian-draft-dodgers>

15 “Norway restores aid to Ukraine” <https://www.newsenglish.no/2024/11/26/norway-restores-aid-to-ukraine/>

16 “Norway: Labour loses first local election in 99 years to right-wing”, <https://www.euractiv.com/section/politics/news/norway-labour-loses-first-local-election-in-99-years-to-right-wing/>

yapılacak ulusal seçimlerde de sürmesi beklenmekte. Hatta son altı ayın anketlerine bakılacak olursa FrP'nin birinci parti olması neredeyse kesin görülmektedir.¹⁷ Özellikle öğrenci kredilerinin azlığından dem vuran, erkek üniversite öğrencileri ile iklim değişikliği olgusunu reddeden seçmenler arasında partinin büyük bir desteği olduğu görülmektedir.¹⁸

6. Sonuç

Avrupa'da 2010'lardan itibaren yükselişe geçen radikal sağ hareketler ile Rusya arasında yakın ilişki olduğu tespiti yaygın bir kabul görmüştür. Rusya'nın Putin yönetimi altında kendisini muhafazakâr ideolojinin bir temsilci olarak konumlandırması ve tüm dünyada geleneksel değerlerin savunucusu olarak öne çıkması Avrupa sağının ilgisini çekmiştir. Öyle ki Avrupa sağı Putin Rusya'sında hem bir ilham kaynağı hem de stratejik bir müttefik görür olmuştur. Suriye İç Savaşı sonrasında artan göçmen hareketliliği Avrupa ülkelerini çarpıcı bir şekilde sarsarken, Rusya'nın katı sınır politikaları ile bu hareketliliğin dışında kalması da radikal sağ için model ülke olmasını sağlamıştır. Bu dönemde AB de göçmen hareketliliğinden sorumlu tutulup, ulusal egemenlik üzerinden eleştirilirken, Rusya "Egemen Demokrasi" söylemi ve pratiği ile AB'nin bir antitezi olarak takdir toplamıştır. Radikal sağ aynı zamanda Hıristiyanlık değerlerinin erozyonu ve LGBT üzerinden AB şüphesini körüklerken, Rusya da yayın organları üzerinden Avrupa'yı çöken bir medeniyet olarak göstererek onlara katkıda bulunmuştur.

2014 Kırım işgalinden sonra bu sefer Rusya, Batı'daki kendisine dönük izolasyonu ve yaptırımları elimine etmek için radikal sağ partilere/hareketlere destek vermeye başlamıştır. Rusya'ya göre bu tip partilerin Avrupa siyasetinde yükselişi uzun vadede kendisi gibi otokrat rejimlerin çoğalmasını sağlayabileceği gibi kısa vadede de Avrupa'yı istikrarsızlaştırarak kendisine dönük cepheyi zayıflatacaktır. Keza bu partilerin AB parlamentosunda sandalye sayılarını artırması da Rusya karşıtı yaptırımların ilgasını sağlayacaktır. Bu simbiyotik ilişki 2010'ların ortalarından itibaren meyvelerini vermeye başlamış, pandemiden sonra ise Avrupa'nın birçok ülkesinde radikal sağ merkeze doğru ilerlemiştir.

Ortaya çıkan bu yakın ilişkiden dolayı Avrupa radikal sağının doğrudan doğruya Putin'in kontrolü altında olduğu, bu partilerin Rusya'nın jeopolitik çıkarları için çalıştıkları iddia edilmiştir. Ancak son dönemde yapılan çalışmalar homojen bir radikal sağ kimliğinin bulunmadığını ve ülkelerin kendi tarihsel ve jeopolitik çıkarları ile hareket ettiğini göstermiştir. Biz de çalışmamızda bu perspektif üzerinden Nordik ülkelerdeki radikal sağın, Rusya karşısında nasıl konumlandığını ele aldık ve şu sonuçlara ulaştık: Nordik ülkelerin popülist radikal sağ partileri Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden bu yana seçmen desteklerini artırmış ve merkeze yerleşerek, iktidar ortağı olmuşlardır. Bu dönüşüm yaşanırken aslında popülist söylem stratejilerinden de çok feragat etmemişler ve klasik "biz/halk" vs. "elitler" antagonizmasını "biz/Finler-İsveçliler-Danimarkalılar" vs. Ruslar olarak değiştirmişlerdir. AB üyeliği nezdinde öne çıkardıkları ve biraz da Rusya'dan ilhamla sahip çıktıkları "ulusal egemenlik" vurgusunu da rahatlıkla Rusya karşısında yeniden canlandırmışlardır.

İsveç Demokratları, Gerçek Finler ve Norveç İlerleme Partisi gibi aktörler, Ukrayna işgali sonrası Rusya karşıtı bir pozisyon almış ve ülkelerinin NATO üyeliğini destekleyen öncü güçler haline gelmiştir. Bu durum, Avrupa radikal sağının homojen bir blok olmadığı, aksine bölgesel dinamikler ve ulusal güvenlik kaygıları doğrultusunda farklı tutumlar geliştirdiğini göstermektedir. Özellikle İsveç Demokratları ve Gerçek Finler, Ukrayna savaşının yarattığı tehdit algısını siyasi söylemlerine entegre ederek, göçmen karşıtı politikalarına yeni bir boyut eklemiş ve seçimlerde ciddi başarılar elde etmiştir.

17 "Opinion polling for the 2025 Norwegian parliamentary election" https://en.wikipedia.org/wiki/Opinion_polling_for_the_2025_Norwegian_parliamentary_election

18 "Shock Polling' from Norway shows Massive 'Far-Right™' Shift" https://fackel.substack.com/p/shock-polling-from-norway-shows-massive?utm_campaign=post&utm_medium=web

Benzer şekilde, Norveç İlerleme Partisi de enerji politikaları ve ekonomik kaygılar üzerinden popülist bir söylem geliştirerek seçmen desteğini artırmıştır.

Bir diğer Nordik ülke olan Danimarka ise uzun yıllardır NATO üyesi olması sebebiyle, Ukrayna işgali ülkenin siyasal gündeminde büyük bir dönüşüme neden olmamıştır. Danimarka sağındaki temel tartışma AB'nin güvenlik mimarisine dahil olmanın, NATO'ya zarar vereceği iddiası üzerinden ilerlemiş ve AB yerine NATO'nun güçlendirilmesi fikri öne çıkmıştır. Yine ABD'nin NATO üzerinden savunma harcamalarının artırılması önerisi de Danimarka radikal sağ tarafından uygun görülmüş ancak finansman için resmî tatil olan "dua gününün" kaldırılması teklifi bu partiler arasında bir ihtilafın doğmasına neden olmuştur.¹⁹

Sonuç olarak, Avrupa'daki radikal sağ hareketlerin Rusya ile ilişkileri büyük ölçüde jeopolitik çıkarlar ve tarihsel bağlam üzerinden şekillenmektedir. Ukrayna işgali, Nordik radikal sağının Rusya karşıtı bir çizgiye yönelmesine neden olmuş ve bu partilerin siyasette daha fazla güç kazanmasını sağlamıştır. Dolayısıyla şunu iddia edebiliriz ki, Rusya'nın benimsediği işgal politikası onu yalnızlaştırarak radikal sağla ilişkisini yoğunlaştırdığı gibi başta Nordik ülkeler olmak üzere Rusya ile tarihsel korku ve kaygıları olan Doğu ve Kuzey Avrupa ülkelerinde de neden olduğu "kaygı" ile radikal sağı güçlendirmiştir. Yakın gelecekte Trump'ın AB'yi ve NATO'yu zayıflatan politikalar benimsemesiyle Rusya korkusunun radikal sağı daha da güçlendireceğini iddia edebiliriz.

Kaynakça

- Andrew, C. (2000). *The sword and the shield: The Mitrokhin archive and the secret history of the KGB*. Hachette UK.
- Arridu, V., & Molis, A. (2019). Alliance between Putin and European far-right: Where does the convergence of interests lead?. *Lithuanian Annual Strategic Review*, 17, 157-175.
- Bolin, N. (2023). The repercussions of the Russian Invasion of Ukraine on the populist Radical Right in Sweden. G. Ivaldi & E. Zankina (Ed.), *The impacts of the Russian Invasion of Ukraine on right-wing populism in Europe*. European Center for Populism Studies (ECPS). Brussels. <https://doi.org/10.55271/rp0031>
- Buchanan, P. (2013). Is Putin one of us?. Patrick J. Buchanan Official Website, 17.
- Butt, S., & Byman, D. (2023). Right-wing extremism: The Russian connection. *Survival: Global politics and strategy* (April-May 2020) (137-151). Routledge.
- Coogan, K. (2002). Lost imperium: The European liberation front (1949-54). *Patterns of prejudice*, 36(3), 9-23.
- Diesen, G. (2020). Russia as an international conservative power: The rise of the right-wing populists and their affinity towards Russia. *Journal of Contemporary European Studies*, 28(2), 182-196.
- Fish, M. S. (2017). The Kremlin emboldened: what is Putinism?. *Journal of Democracy*, 28(4), 61-75.
- Hill, F., & Gaddy, C. (2012). Putin and the uses of history. *The National Interest*, (117), 21-31.
- Keim, W. (2022). Deep roots: The post-fascist legacies of the current western european far right. Scripting defiance. *Four sociological vignettes*, 431-478.
- Koehler, J. O. (2008). *STASI: The untold story of the East German secret police*. Hachette UK.
- Krekó, P. (2015). 'I Am Eurasian.'The Kremlin Connections of the Hungarian Far-Right. Heinrich Böll Stiftung (March), at <https://eu.boell.org/en/2015/05/05/i-am-eurasian-kremlin-connections-hungarianfar-right>.
- Lahti, Y. & Palonen, E. (2023). The impact of the Russia-Ukraine war on right-wing populism in Finland. G. Ivaldi & E. Zankina (Ed.), *The impacts of the Russian invasion of Ukraine on right-wing populism in Europe*. European Center for Populism Studies (ECPS). Brussels. <https://doi.org/10.55271/rp0018>
- Laruelle, M. (2020). Making sense of Russia's illiberalism. *Journal of Democracy*, 31(3), 115-129.

¹⁹ "Crazy, foolish, totally wrong': Denmark scraps 300-year-old holiday to pay for Nato defence budget" <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/denmark-public-holiday-nato-b2291969.html>

- Lassila, J. (2021). Whose turn, for whom?: Conservative values and Putin's social contract. *Conservatism and memory politics in Russia and Eastern Europe* (pp. 231-250). Routledge.
- Lucas, E. (2014). *The new Cold War: Putin's Russia and the threat to the West*. Macmillan.
- Mjør, K. J. (2022). Civilizationism in Russia from the Slavophiles to Vladimir Putin. *Civilization: Global Histories of a Political Idea*, 171.
- Polyakova, A. (2016). Putinism and the European far right. *Institute of Modern Russia*, 19, 2016.
- Robinson, P. (2019). *Russian conservatism*. Northern Illinois University Press.
- Shekhovtsov, A. (2015). Far-right Election Observation Monitors in the Service of the Kremlin's Foreign Policy. Eurasianism and the European Far Right: Reshaping the Europe–Russia Relationship, 223-243.
- Shekhovtsov, A. (2017). *Russia and the Western far right: Tango Noir*. Routledge.
- Snyder, T. (2018). *The road to unfreedom: Russia, Europe, America*. Crown.
- Sundbom, H. (2018). Sweden: Fertile soil for influence OPS?. A. Polyakova (Ed.), *The Kremlin's trojan horses 3.0* (23–29). Atlantic Council.
- Sunnercrantz, L. (2023). The impact of the Russia–Ukraine war on right-wing populism in Norway. G. Ivaldi & E. Zankina (Ed.), *The impacts of the Russian invasion of Ukraine on right-wing populism in Europe*. European Center for Populism Studies (ECPS). Brussels. <https://doi.org/10.55271/rp0025>
- Tolz, V. (2014). The radical right in post-communist Russian politics. *The revival of right wing extremism in the nineties (177-202)*. Routledge.
- Varga, M. (2008). How political opportunities strengthen the far right: understanding the rise in far-right militancy in Russia. *Europe-Asia Studies*, 60(4), 561-579.
- Weidinger, B., Schmid, F., & Krekó, P. (2017). Russian connections of the Austrian far-right. Commissioned by Political Capital, Budapest.
- Wondreys, J. (2023). Putin's puppets in the west? The far right's reaction to the 2022 Russian (re) invasion of Ukraine. *Party Politics*, 13540688231210502.

Çıkar Çatışması: Yoktur.

Finansal Destek: Yoktur.

Etik Onay: Yoktur.

Yazar Katkısı: Mustafa Cem OĞUZ (%100),

Conflict of Interest: None.

Funding: None.

Ethical Approval: None.

Author Contributions: Mustafa Cem OĞUZ (100%)

A Northern Outlook on the Russia–European Far Right Nexus: The Rise of Right-Wing Parties in the Nordic Countries

Mustafa Cem Oğuz

Extended Abstract

This study examines the complex relationship between Russia and the European far right, focusing particularly on the Nordic context. The ideological, strategic, and geopolitical dimensions of this alliance are dissected through historical analysis and recent political developments. It argues that while Russia has emerged as a symbolic leader of global conservatism—especially under Vladimir Putin—far-right movements in the Nordic countries have followed a distinctive, anti-Russian path since the invasion of Ukraine in 2022. Contrary to the dominant narrative that portrays far-right parties as Kremlin proxies, the Nordic case reveals how Russia's aggressive foreign policy can unintentionally empower nationalist forces opposed to Moscow's influence.

The first section of the article traces the roots of the far right's interest in Russia, noting historical precedents that predate Putin's tenure. During the post-WWII era, several Western European far-right and neo-fascist groups viewed the Soviet Union not necessarily as an ideological ally but as a strategic counterbalance to American hegemony. Figures such as Alfred Franke-Gricksch in Germany and Jean Thiriart in Belgium envisioned a "third way" for Europe that would bypass both American liberalism and Soviet Bolshevism, often entertaining a vision of tactical alliances with Russia.

In the post-Soviet era, this relationship evolved further under the influence of ideologues like Alexander Dugin, who promoted a vision of Eurasianism that combined anti-liberalism, religious conservatism, and cultural traditionalism. This vision gained traction among various European far-right parties, particularly after Russia began actively supporting these movements following the annexation of Crimea in 2014. Russia provided ideological legitimacy, media amplification (notably through RT), and even election-monitoring support to far-right parties across the continent.

Putin's Russia rebranded as the last bastion of Christian morality and traditional values and resonated deeply with European conservatives since they were disillusioned with liberal democracies. His regime emphasized Orthodox Christianity, traditional family structures, and nationalism while cracking down on LGBTQ+ rights and feminist discourse. These themes became central to Russia's outreach to Western populist movements, who increasingly saw Moscow as a cultural and moral model rather than just a geopolitical actor.

However, the 2022 invasion of Ukraine shifted these dynamics. Far-right parties in Northern and Eastern Europe, particularly in countries with historical grievances against Russia, began distancing themselves from pro-Russian rhetoric. Drawing on their nationalist traditions and security concerns, many embraced NATO, endorsed sanctions against Russia, and used the invasion to reinforce their own political narratives about sovereignty, identity, and the dangers of foreign domination.

The case studies of Sweden, Finland, and Norway are particularly instructive. In **Sweden**, the Sweden Democrats (SD)—once a fringe party with neo-Nazi roots—underwent a political transformation, softening their rhetoric while growing in electoral power. Although individual party affiliates had shown sympathy toward Russia, particularly through appearances on RT and visits to disputed territories, the party officially condemned Russia after the 2022 invasion. SD endorsed NATO membership and sanctions and became a key supporter of Sweden's right-wing coalition, wielding influence on immigration and security policy despite remaining outside the formal government.

In **Finland**, the Finns Party (formerly True Finns) followed a similar trajectory. Rooted in rural populism and originally eurosceptic, the party increasingly adopted a hardline anti-immigration stance. Although internal factions occasionally expressed pro-Russian sentiments, the leadership maintained a consistently anti-Russian line, especially after the Ukraine invasion. The party played a key role in supporting Finland's NATO accession and reframed its nationalist narrative around solidarity with Ukraine, invoking parallels with Finland's own Winter War against the Soviet Union in 1939.

In **Norway**, the Progress Party (FrP) emphasized nationalist and anti-immigrant positions while also supporting market liberalism. The party has consistently advocated for increased defense spending, closer NATO ties, and firm opposition to Russian aggression. Its criticism of the ruling Labour Party's reduction in aid to Ukraine, as well as its populist stance on energy pricing and distribution of oil revenues, helped it achieve major gains in the 2023 local elections. Public dissatisfaction over inflation and defense policy pushed the party into a strong position ahead of the 2025 general elections.

The study emphasizes that the rise of far-right parties in the Nordic countries does not indicate a uniform allegiance to Russia. On the contrary, these parties have harnessed public fear and geopolitical tension—exacerbated by Russian aggression—to strengthen their domestic legitimacy and nationalist agendas. They maintain core populist themes such as anti-elitism, immigration restriction, and cultural protectionism but have recalibrated their foreign policy outlook to position Russia as a new "threatening other" rather than a strategic partner.

A notable pattern across these cases is how far-right parties adjusted their discourse without abandoning populism. Instead, they modified the identity of the "enemy"—from Muslim immigrants and EU technocrats to Russian aggressors. This move allowed them

to maintain ideological coherence while expanding their political appeal. Simultaneously, the image of Russia as a defender of sovereignty remained influential, but only in contexts where historical tensions and national security concerns allowed it to be reinterpreted in adversarial terms.

The conclusion asserts that Russia's dual role—as both an ideological muse and a geopolitical menace—has paradoxically fueled the rise of far-right movements that oppose its expansionist policies. Far from being Kremlin puppets, Nordic far-right parties have leveraged Russia's aggression to solidify their positions in national politics and reshape the discourse around sovereignty, identity, and Western security alliances. The study challenges the monolithic portrayal of the European far right and suggests that regional context, historical memory, and national interest play decisive roles in shaping party behavior.

As the war in Ukraine drags on and geopolitical tensions persist, Nordic far-right parties have increasingly positioned themselves as defenders of national sovereignty and security, capitalizing on public concerns over defense, energy, and foreign influence. While they continue to reject Russia's military aggression—especially amid ongoing disinformation and cyber threats—they simultaneously draw on aspects of Russia's civilizational critique of liberalism to reinforce their own cultural narratives. This dual approach, combining strategic opposition with selective ideological alignment, reflects a pragmatic recalibration rather than a wholesale shift, allowing these parties to expand their influence and reshape mainstream political debates across the region.